

Dr. Sahip CEMAL
Tarih Bilimci

SÖZDE

ERMENİ SOYKIRIMI İLE İLGİLİ TARİHİ GERÇEKLER

“OLAYLAR BU ŞEKİLDE ANLATILMAMIŞTIR” “ERMENİ SOYKIRIMI” MASALININ SIRADAKİ YILDÖNÜMÜNE YÖNELİK YAZI.

Son zamanlarda Ermenistan Cumhuriyeti yönetimi ve yurtdışındaki özellikle Rusya, ABD, Fransa ve Batı Avrupa ülkeleri, Güney Amerika ve Ortadoğu ülkelerinde faaliyet gösteren Ermeni diasporası liderleri “Ermeni soykırımı”nın uluslararası alanda tanınması için gözle görülür biçimde baskılarını arttırmış durumdadır. Ermenistan hükümetinin iç politika malzemesi ve Ermeni diasporasının lobi faaliyetleri için önemli hedeflerinden biri haline gelen bu kampanya, çoktan ve uzun zamandır Ermeni-Türk ilişkileri çerçevesinden çıkmış durumdadır. Son derece tarihi, kaba iftiralarla dolu olan bu hedef

adı geçen ülkelerde kendi amaçlarına ulaşmak için yapılan politik ve uluslararası hukuk baskıları sonucunda Türk ve Azerbaycan halkı için bir iftira olup bu halklara karşı kin ve nefreti körükleyerek ve düşmanlık duyguları kabartarak bu halkların güvenliğini tehlikeye atmaktadır. Bu sebeplerden dolayı “soykırım”la (sözde “soykırım”) ilgili tüm gerçekleri ortaya koymak her vicdanlı ve sorumluluk sahibi tarih bilim adamının görevidir.

1. 1915-1923 Yıllarındaki Olayların Değerlendirilmesi

Osmanlı imparatorluğunda 1915-1923 yıllarında meydana gelen söz

konusu olayların objektif ve bağımsız izah edilmesi ve Ermeni tarihinin iftira dolu bu dönemi niçin global ve geniş kapsamlı hale geldiğini belirtmek amacıyla Ermeni, Azerbaycan ya da Türkiye ve Rusya tarihine değil de mesela Amerikan tarih bilimine müraaet etmek en doğrusu olacaktır. Amerikan tarih bilimi tarafsız, bağımsız ve politik akım konjonktürlerinden ayırır. Birçok Amerikalı bilim adamı ve diplomatların kendileri XX. yüzyılın başında meydana gelen bu olaylara tanıklık etmişler ve bu olayla ilgili kendi görüş ve değerlendirmeleri bırakmışlardır. Özellikle ilk olarak ABD’de sözde “Ermeni soykırımı” ile ilgili toplu

“Ermeni Delegasyonu Başkanı Pogos Nubar daha önce – 30 Kasım 1918 tarihinde – Fransa Dışişleri Bakanı Simon’a çağrı ifade eden mektup yazmıştı”.

**Ermeni Milli Delegasyonu
30 Kasım 1918
3111'e istinaden**

Saygı değer Bakan!

Ben yüce şahsınıza Ermeni milli delegasyonu adına aşağıdaki deklarasyonu arz ediyorum:

Hatırlatmak isterim ki Ermeniler savaşın başından itibaren sizin de lütfettiğiniz gibi fiilen savaşan tarafta yer almıştır. Ermeniler son derece ağır mağduriyet ve kayıplara rağmen tüm cephelerde müttefik devletler tarafında omuz omuza savaşmışlardır;

- Fransa'da, Ermeni askerler daha ilk günlerden yabancı lejyonerlere gönüllü olarak katıldılar ve Fransa askeri hizmetinde bulunmayı kendilerine onur saydılar;
- Filistin ve Suriye'de ise milli delegasyon tarafından bizzat seçilen Ermeni gönüllü askerler Fransa adına savaşan askerlerin yarısını oluşturuyordu ve general Allenby'nin zafer kazanmasında büyük rol oynadılar, hatta bu desteği bizzat general ve ona bağlı komutanlar da dile getirdi;
- Kafkaslarda ise, Rusya İmparatorluğu'nun bünyesindeki 150 000 Ermeni askerinin dışında, 4000 kadar gönüllü asker aktif rol aldı ve Andranik ve Nazarbekov yönetimi altında Ermeni vilayetlerinin bir kısmının alınmasında rol oynadılar. Diğer ülkelerin askerleri arasında sadece bunlar direnci koruyabildi.

Dışişleri Bakanı sayın S. Simon'un yüce şahsiyetine
Paris

Sayın Bakan, saygılarımla arz ederim.
Cumhurbaşkanı Pogos Nubar

değerlendirmenin yapılmış olması tesadüf değildir. **19 Mayıs 1985 günü Türkiye tarihi alanında uzmanlaşmış ABD'nin meşhur üniversitelerindeki önde gelen bilim adamı, profesör, tarih bilimi doktorlarından oluşan 69 kişilik bilim grubu “Washington Post” ve “New York Times” gazetelerinde ABD kongresi için açık mektup yayımladılar ve mektupta bu tarihteki olaylarla ilgili değerlendirmeler yaptılar.**

Bilim adamlarının yazdıklarına göre ilk olarak 1915-1923 yıllarındaki olaylar soykırım olmayıp **“Birinci Dünya Savaşı döneminde Anadolu ve çevre bölgelerinde baş gösteren açlık, hastalık, savaştan yorgun düşen Müslüman ve Hıristiyan halkları arasındaki ciddi çatışmaydı”.**

İkinci olarak bilim adamlarına

göre Ermeni mağduriyeti: “bölgedeki Müslümanların çektiği zorluklardan ayrı olarak mütalaa edilemez”.

Üçüncü olarak ABD kongresinde lobi oyunları sonucunda görüşülme-ye alınan sözde soykırım tasarısı: “ayrıntıları tam belli olmayan, şüphelerle dolu olan bu karar gerçek tarihi değerlendirme adaletine terstir ve ciddi derecede Amerikan kanunculuğuna zarar verecektir”.

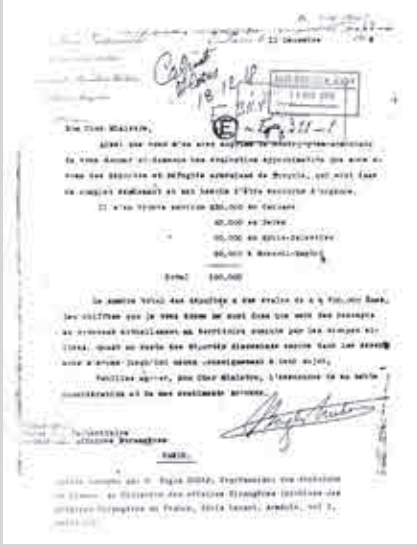
Dördüncü olarak yukarıdaki değerlendirmelerle yetinmeyen ABD'nin önde gelen 69 tarihçi bilim adamı işbu olaylarla ilgisi olan ülkelerin o periyottaki (SSCB, Türkiye, Bulgaristan, Suriye) arşiv bilgilerine tüm tarihçilerin ulaşabilmesinin temin edilmesini ve arşiv araştırmaları sonucunda suçlu tarafın belirtilmesini talep ettiler, ayrıca “söz konusu arşivlere ulaşma ve araştırma

imkanı sağlanıncaya kadar, Osmanlı imparatorluğunun 1915-1923 tarihleri arasındaki geçmişi temizdir” dediler.

2. Olayların Asıl Nedenleri

İşbu mektup ya da Ermeni “vatanseverlerin” sürekli kaçındıkları ikiyüzlülükten uzak diğer tarihi kanıtlar, Ermeni politikacıların soykırım “itirazları” için sadece yumuşak lokma ve diplomatik lokumdur. Bazı bilim adamları özellikle Türkiye'deki XIX. yüzyılın sonu XX. yüzyılın başındaki tarih ve göç hakkında önemli çalışmalar yapan ABD'li bilim adamı Justin McCarty, Kolombiya üniversitesinden gönüllü olarak Türkiye'ye gelen profesör Dj. Gurevits, Kaliforniya üniversitesinden profesör Stenford Show, Princeton üniversitesinden profesör Bernard Luis vs. gibi diğer açık

“Pogos Nubar tarafından Fransa Dışişleri Bakanlığına gönderilen işbu mektupta gösterildiği gibi, Ermeni liderlerin dünyada yaygara kopardığı Ermeni trajedisi 600-700 bin kişinin tehcir edilmesinden ibarettir”.

Ermenilerin Fransa'daki temsilcisi Pogos Nubar tarafından Fransa Dışişleri Bakanlığına gönderilen mektup.

Seriya Levant. Ermenistan, cilt 2, s. 47

18. 12. 18.

Asya yönetimi yardımcılığı

3114

11 Aralık 1918

311-1

Saygı değer Bakan!

Yüce şahsınıza şahsım adına Türkiye'den göç eden ve kaçan, günümüzde son derece mağdur ve acil yardıma muhtaç olan Ermenilerin takribi rakamlarını arz ederim. Kafkas'larda 250 000, İran'da 40 000, Suriye-Filistin'de 80 000, Musul-Bağdat'ta ise 20 000'den ibarettir. Toplam 390 000'dir.

Tehcir edilenlerin sayısı ortalama altı yüz bin ile sekiz yüz bin arasındadır. Gösterilen bu rakamlar müttefik orduların hakimiyeti altında olan bölgedeki soydaşların miktarıdır. Çatışma anında başka yerlere taşınan ve tehcir edilen diğer soydaşlarımızla ilgili bugüne kadar hiçbir bilgiye sahip değiliz.

Sayın Bakanım, yüce şahsınıza arz ederim.

Pogos Nubar
Paris

mektup yazarları da kendi çalışmalarında bu olaylarla ilgili net ve açık değerlendirmeler yapmışlardır.

Onlar 1915 yılındaki çatışmayı dünya ve Rus-Türk savaşı içindeki sivil savaş olarak değerlendirirken çatışmanın asıl köklerini gösterdiler. Özellikle Türklerin yerleşik olupta kovulduğu yerlerde bir Ermeni devletinin kurulmasını isteyen ve Çar Rusyası'nın desteklediği Osmanlı karşıtı devrimci Ermeni grupların meşru Türk Osmanlı devletine karşı silahlı faaliyet gösterdiklerini, bu yüzden Osmanlı devletinin Ermeni çetelerce bölgeye gelmekte olan Rus askeri yardımının önünü kesmek istediğini, ayrıca Müslüman ve Hıristiyanların arasındaki çatışmayı durdurma amacıyla (Müslüman halkın katledilmesini önlemek için) **Osmanlı devletinin 1915 yılında Rus askerinin girebildiği bölgelerden Ermeni**

halkının tehcir etme kararı almakta (doğu Anadolu'daki altı vilayet) haklı olduğuna işaret ettiler. Bu süreç Birinci Dünya Savaşındaki açlık ve zorluklar sebebiyle Anadolu ve çevresinde çetrefilleşti ve birçok insan mağdur oldu.

Jh. Mccarty "Ermeni terörü: zehir ve panzehir olan tarih" adlı eserinde 1915 yılının Nisan ayında "Ermeni devrimcilerin Osmanlı karşıtı faaliyetlerini aktifleştirdiklerini" belirtmektedir. Ayrıca **"Bugünkü fikirlerde Ermeni tehcirinin yanlış olduğu savunulsa da, hiç kimse Rus ordusunun Ermenilerle pazarlık yaparak 1828, 1854 ve 1877 yıllarında yardım ettiği kanıtını reddedemez, bu yüzden Osmanlı, Ermenilere güven olmadığına karar vererek işlem yapmıştır"**.

3. 1915-1923 olaylarında Anadolu

Ermenilerinin Rolü

Şunu belirtmek gerekir ki, 1915-1923 yıllarındaki olayların sebep ve sonuçları Batı'daki bilimsel çevrede değerlendirme yapılırken tüm gerçekler Ermeni liderler tarafından da açıkça itiraf edilmektedir. Ermeni delegasyonu başkanı Pogos Nubar 1919 Paris Barış Konferansında Londra'daki "Times" gazetesine redaktörüne 27 Ocak 1919 tarihinde açıkça kanıt bıraktığına şüphe etmeden Doğu Anadolu'daki olaylarda Ermenilerin hain rolü hakkında açık bir mektup yazmış ve mektupta: "Ermenilerin kendi müttefiklerine ihaneti sonucunda başlarına gelen zorlu ve vahim kayıplar herkesin malumudur...**Savaşın başından itibaren Ermeniler tüm cephelerde müttefiklerin safında savaştılar... Ermeniler Türk tarafında yer almayı öfkeyle reddettiler günden itibaren savaşa katıldılar..."**

Ayrılıkçı olma sınırına kadar giden ve kendi ülkesinde kendi yönetimine silahlı isyan çıkaracak kadar böylesi bir “öfke” nereden geldi? Türk askerini arkasından vuran silahlı Ermenilerin politik amacı da Pogos Nubar’ın mektubunda tüm gerçekliğiyle izah edilmektedir: **“tüm bu düşüncelerden hareketle Ermeni milli delegasyonu sizlerden Ermeni halkını savaşın katılımcısı olarak kabul etmesini rica etmektedir... Ortak düşmana karşı yapılan savaşta tüm müttefiklerin zaferi sonucunda Ermenilerin bağımsızlık hakkını almasını gönülden görmek isterim...”**

Bağımsızlık hedefi, bu tarihten 40 sene önce (18 Mart 1878) İstanbul’dan Londra’ya giden Britanya diplomatı A. Leyard’ın hizmet raporlarında da yer almaktadır. Diplomat İstanbul’daki Ermeni başpiskoposu ile yaptığı konuşma hakkında bilgi verirken, Ermeni kilisesinin bağımsız özerk Ermenistan fikrini son derece desteklediğini ve kilise tarafından Osmanlı yönetimine karşı silahlı mücadele konusunda Ermenilere aktif propaganda yaptığına tanıklık etmektedir. **“Bu oyunlar aktif ve yoğun bir şekilde yapılıyor ve Ermenilerin arasındaki hareketlenme bu oyunla birlikte ortaya çıkmış durumda ... Özerklik, Rusya’nın bölgeyi ilhak etmesiyle sonuçlanmalıdır ve bu konuyu rahip de öngörüyor”** diyerek uyarıyordu diplomat.

Bu olaylar döneminde yaşamış olan ABD’li ünlü tarihçi ve John Joey 1928 yılının Kasım ayında Ermeni olayları hakkında şöyle yazmıştı: “Bugün Ermeni trajedisi için ağlayan Amerikalılar bu milli çatışma yaşanmadan önce “yetmişli” yıllardan itibaren **Ermenilerin Türkiye’de ayrıcalıklı haklara sahip olan bir halk olduğu hakkında ya da dünya savaşında (birinci dünya savaşı-yazar) Ermenilerin haince davra-**

arak Türk şehirlerini Rus baskınlara teslim ettiği, ayrıca sivil savaş çıkarmak için 150 000 bin Ermeni askeri oluşturulduğu ve bu askerlerin yüzlerce Türk köylerini yakıtığını ve oradaki halkı yok ettiği hakkında çok az bilgiye sahipler”.

Ermenilerin temsilcisinin getirdiği bu rakamlar, sadece bilim adamları ve diplomatlar tarafından değil, olayların tanığı olan birçok insan tarafından da doğrulanmaktadır. ABD gemiciler kurulunun İstanbul temsilcisi ve işadamı Artur Chester de Osmanlı ordusundaki Ermenilerin oynadığı roller konusuna şöyle izah getirmiştir (Şubat 1923): “Türk ordusundaki Ermeniler boş kurşun sıkıyorlardı ve toplu şekilde kaçıyorlardı. Bu durum zaten yeterince hainlikti, ama onlar bu kadarıyla yetinmediler. Cephenin arka tarafında kalan köylerde çok sayıda Ermeni halkı yaşıyordu ve bu halkın coğrafik konumu Türkleri yok etme amacındaki Ruslar için büyük şanstı. Bunu bilen cephenin gerisindeki Ermeni halkı isyan çıkardı ve neticede cephe ile mühimmat arasındaki bağı kopardı”. Chester ayrıca şunu da belirtmektedir: **“Türkiye’deki Ermeniler sadece yönetimde (yönetim organlarında-yazar) tam temsili güce sahip olmakla kalmayıp Ermenilere hiçbir devletin tanımadığı ayrıcalıklara sahip idiler”.**Ermeniler ile Türkler arasındaki kanlı olayların sebepleri üzerinde değerlendirme yaparken Chester diğer birçok yabancı tanık gibi şunları dile getirmektedir: **“Ermeni liderler bu olayı bilinçli olarak tek bir amaçla provoke ettiler: yurtdışından politik destek almak ve dışarıda mağdur rolünü oynamak”.**

İşbu konu hakkında diğer bir bilim adamı Harvard Üniversitesi diploması tarihi profesörü Uilyam Langer 1968 yılında NewYork’ta yayınlanan “Emperyalizm Diplomasisi” adlı eserinde 1915-1923 döneminde ve o

döneme kadarki amaçlarını şöyle izah etmiştir: **“Ermeni provokatörlerin esas amacı karışıklık çıkartmak için halkı kışkırtmak, sonucu insani sorumlulukla bağdaşmayan provokatif eylemlerde bulunmak ve sonucunda büyük devletlerin dikkatini çekmekten ibarettir.** Bu yüzden onlar bilerek Ermenilerin azınlıkta olduğu köylerde faaliyet gösterirler ki onlara yapılan baskıyı herkes görsün. Devrimcilerden birinin 1890 yılında söylediğine göre...“Gnçak” (Ermeni organize terör partisi – yazar) üyeleri Kürtleri ve Türkleri öldürme olanaklarını ararlar, köyleri yakıp sonra dağa kaçarlar. Öfkelenmiş Müslümanlar da savunmasız olan Ermenilere saldırır ve öyle vahşice katliam yapmaya başlar ki, bunun sonucunda Rusya insanilik ve Hıristiyan medeniyeti adı altında hareket eder ve bu toprakları ele geçirir”.

Bu anlamda ABD’nin İstanbul’daki üst komiseri Mark Bristol’un hatıra yazısında yer alanlar oldukça manidardır. Onun yazdığına göre Ermenilerin liderleri: **“Ermeniler Kürt, Türk ve Tatarlara (Azerbaycanlara – yazar) karşı saldırı yapmak için ellerinden gelen her şeyi yaptılar, Müslümanlara baskı yaparak onları yok etmeye çalıştılar, evlerini talan edip yaktılar, en sonunda da Türklerle karşı saldırıya geçtiler. Türkler de karşı saldırı yapınca Ermeniler her şeylerini geride bırakıp hatta çocuk ve kadınlarını bile savunmak için bile durmadan kaçıp gittiler. Amerikalılar Ermeni askerlerin Kars’ta yaptıkları işlerden dolayı onlardan nefret ettiler”.** Fransa dışişleri bakanlığı arşivindeki belgelerle ilgili Ermeni tarihçi Artur Beyleryan tarafından yayımlanan “Büyük Güçler Osmanlı İmparatorluğu ve Fransa arşivindeki Ermeniler” (1914-1918) adlı eserdeki bilgilerde Ermenilerin yaptıkları hain roller yer almaktadır.

4. Sayılar

Sözde Ermeni soykırımı ile ilgili önemli bir nokta da sayılardadır. Ermenici bilim adamları ve politikacılar sözde soykırımında "Mağdur" olanların sayısını bir buçuk milyon kişiye çıkartıyorlar. Dj. Mccarty yu- karıda adı gösterilen kitabında: "Ben Osmanlı döneminde Anadolu halk- larını araştırırken ilk önce şunu tespit ettim. **Anadolu'da Müslümanların Ermenilere göre daha fazla öldüğü sonucuna vardığımda Ermenilerin verdiği sayıların doğru olmadığına kanaat getirdim. Bu olay soykırım olarak değerlendirilemez".**

"Türk ordusundaki Ermeniler boş kurşun sıkıyorlardı ve toplu şe- kilde kaçıyorlardı. Bu durum zaten yeterince hainlikti, ama onlar bu kadarıyla yetinmediler. Cephenin arka tarafında kalan köylerde çok sayıda Ermeni halkı yaşıyor- du ve bu halkın coğrafik konumu Türkleri yok etme amacındaki Ruslar için büyük şanstı. Bunu bi- len cephenin gerisindeki Ermeni halkı isyan çıkardı ve neticede cep- he ile mühimmat bazı arasındaki bağı kopardı".

ABD'li bu bilim adamının vardığı sonuca göre bölgedeki savaş, katliam ve tehcir sonucunda daha çok mağ- dur olan taraf Müslümanlardı, bun- ların 400 bini Türk idi, ayrıca Birinci Dünya Savaşı sırasında Çar Rusya'sı tarafından Kafkas'lardan sürülen Azerbaycan'lılar idi. Türkiye'de top- lam nüfusu o dönemde 1. 3 milyon olan Ermenilerin doğu bölgelerin- de yaşayan 870 bin nüfusu zorunlu göçe tabi tutulmuştur. **"Bu çetrefilli olayların sonucunda, Anadolu'da 600 bine yakın Ermeni ve 2.5 mil- yon Müslüman nüfus öldü. Eğer bu soykırım ise mağduriyeti az olan tarafın, ayrıca mağdurlardan daha çok katillerin lehine işleyen ve bir soykırım olur" diye belirtir Jh. Mccarty. ABD'li bilim adamının bu**

konudaki araştırma sonucuna katıl- mamak elde değildir: **"Bu olaylarda Müslümanları soykırımı yapan ta- raf olarak görmek isteyenler, garip bir şekilde Müslümanların bu soy- kırımında aslında mağdur olduğu- nu kabullenmek istemiyorlar...Bu tarih acı ve ıstırapla iç içedir, ancak bu tarihi olaylar gerçek bir şekilde anlatılmadı. Bu insani trajedi ile ilgili hakikatin yerine büyük bir mit uydurulmuş, bu mit Zalim Türk ve iyi kalpli Ermeni hakkındadır... Ermeni soykırımının yalan portre- si tek gerçek efsanedir".** Bu efsa- nevi olay bilim adamları tarafından Ermenilerce tahrif edilmiş tarihi, ger- çek şekilde belirtinceye kadar tek efsa- ne olarak kalacaktır çünkü uzun za- mandır Rusya tarafından kullanılan ve günümüzde bazı devletlerce hala kul- lanılmakta olan bu hikaye Ermeniler tarafından sürekli olarak tekrar tekrar anlatıldığı için tek kalacaktır.

Ermenilerin sahte tarihi verile- rini diğer bir ABD'li bilim adamı, Kaliforniya Üniversitesi profesörü Stenford Show tüm gerçekleriyle çü- rütmüş ve olaylarda ölen Ermeni sa- yısının daha az olduğunu söylemiştir. Bilim adamının 1979 yılında yayınladı- ğı çok ciltli "Osmanlı İmparatorluğu ve çağdaş Türkiye tarihi" eserinde be- lirttiğine göre: "müttefik devletlerin propaganda makineleri ve Ermeni milliyetçileri savaş döneminde bir milyondan fazla Ermeni öldüğünü iddia ederler. Bu veriler, savaşa kadar Ermenilerin sayısının 2,5 milyon oldu- ğu verisine dayanmaktadır. **Osmanlı İmparatorluğunda yaşayan Ermenilerin savaş dönemine kadar ki gerçek nüfusu ancak 1.3 milyon idi. Bu nüfusun yarısı askeri müca- delenin yapıldığı bölgelerde yaşa- maktaydı. Buna rağmen gerçekten tehcir edilenlerinin sayısı...400 binden fazla değildi". S. Show de- ğerlendirmesini devam ettirirken: "200 bin insan sadece zorunlu göç**

sonucunda değil açlık, hastalık ve savaşın akibeti sonucunda ölmüş- tür, bunların dışında iki milyon ka- dar Müslüman da öldü".

"Görüyorum ki, Türklerin Kafkaslarda binlerce Ermeni'yi katlettiği hakkındaki bilgi ABD'de yayılmaktadır. Ben bu tür haber- leri duyduğumda kanım donmaya başlar...ABD'de bu yalan bilginin itirazsız bir şekilde yayılması ya- saların kaba bir şekilde çiğnenme- si olarak görüyorum ve mutlaka Ermenilere yarardan çok zarar ge- tirecektir".

Söz konusu olaylarla ilgili belki de en önemli ve itiraz edilmesi güç olan bilgilerden birisi de olayların canlı ta- nığı olan ABD'nin İstanbul büyükelçisi (1919'dan-1927'ye kadar), yüksek ko- miser ve amiral Mark Bristol'un anıları- dır. O 28 Mart 1921 tarihinde ABD se- natosundaki meslektaşlarına Ermeni olaylarını araştırma sonucu olarak gönderdiği mektupta: **"Görüyorum ki, Türklerin Kafkaslarda binlerce Ermeni'yi katlettiği hakkındaki bil- gi ABD'de yayılmaktadır. Ben bu tür haberleri duyduğunda kanım donmaya başlar...ABD'de bu ya- lan bilginin itirazsız bir şekilde ya- yılması yasaların kaba bir şekilde çiğnenmesi olarak görüyorum ve mutlaka Ermenilere yarardan çok zarar getirecektir" demişti.**

Yakın Doğu bölgesine yardım or- ganizasyonunun başında duran James Barton'un ABD kongresinin kütüp- hanesinde korunmakta olan cevap mektubu olayları aydınlatacak nite- liktedir. Osmanlı İmparatorluğundaki Ermenilerle çalışan ve onların olayla- rı abartma yeteneklerine tanık olan Barton 6 Mayıs 1921 tarihli mektubun- da: **"Ermeni liderler" tarihte hiçbir za- man olmayan korkunç olaylar hak- kında bilgi verirler ve Ermenistan Türkiye arasındaki ilişkilerle ilgili bilgileri son derece tahrif ederek verdiklerini" dile getirmişti.**

5. Demografik Yapı ve Siyaset

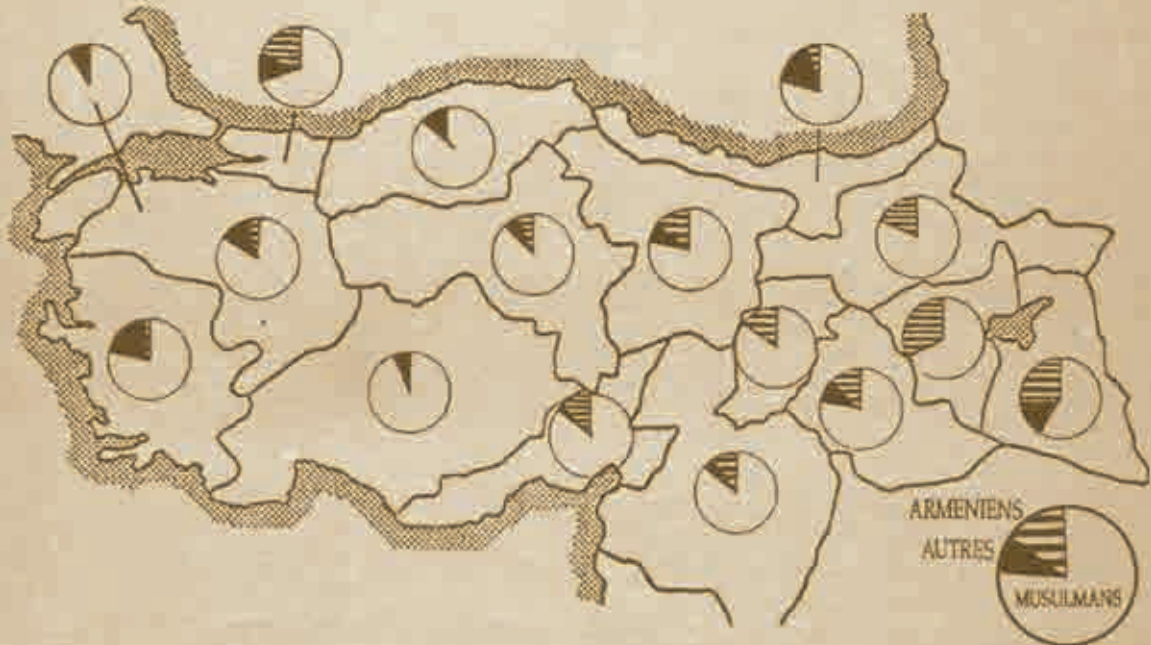
Ermenilerin Türkiye üzerindeki stratejik hedeflerini anlamak için şu soruyu cevaplandırmak gerekir: Ermenilerin silahlı eylem yaptıkları bölgede özerklik talep etmeye hakları var mı? Bunun için önde gelen ABD'li bilim adamlarına göre Türkiye'deki demografik yapı konusunda en itibarlı çalışma olan Jh. Mccarty'nin yukarıda adı geçen kitabına müracaat edelim. Yazara göre: "XIX. yüzyıldaki haritalarda "Ermenistan"ın bulunmasına ve gerçeklerden habersiz Avrupalı politikacıların bunu onaylamasına rağmen, **Osmanlı imparatorluğunda Ermenistan yoktu**". Mccarty: "Türkiye'deki Ermenistan olarak belirtilen bölgeler Van, Bitlis, Mamuretülaziz, Diyarbakır,

Sivas ve Erzurum gibi altı vilayetten ibaret bölge idi. 1912 yılında bu altı vilayette 870 000 kadar Ermeni nüfusu yaşıyordu ve bu kesim toplam nüfusun 1/5'ini oluşturuyordu. Hatta bu altı vilayetin bazı köylerinde Ermeniler nüfusun altıda birini teşkil ediyordu... Osmanlı İmparatorluğu'nun diğer bölgelerindeki Ermeni sayısı ise altı vilayetteki toplam Ermeni nüfusu kadardı. **Eğer Osmanlı İmparatorluğu'ndaki tüm Ermeniler Anadolu'nun bir yerinde toplanıp yaşamak isteseler dahi Müslümanların sayısı her yerde onların iki katından fazlaydı. Bu oranla bağımsız bir devletin kurulması mümkün değildir**" sonucuna varmaktadır.

Mccarty'nin 1984 yılında yayınladığı

nan bir diğer eseri olan "Osmanlı'da ve çağdaş Türkiye'de Ermeniler" (1912-1926) adlı kitapta yazar tüm demografik yapıları çok yönlü incelemiş ve Doğu Anadolu'daki Ermenilerin göç etmiş neslini ve mevcut Ermenilerin nüfus yoğunluğunu hesaplamış ve şu sonuca varmıştır: "XIX. yüzyılın sonu ve XX. yüzyılın başında Osmanlı devletinin tüm bölgelerinde Ermeniler azınlık durumundaydı". Ayrıca **"yukarıda adı geçen altı bölgedeki Ermeni nüfusu 4,5 Müslümana 1 Ermeni düşecek orandaydı"**. Tüm verileri değerlendiren yazarın vardığı sonuç: **"Milletlerin Özerklik hakları sözü konusu olduğunda Ermenistan'ın bu bölgede özerk olması kabul edilemez...hatta tüm dünyadaki Ermeniler bu "altı vilayet"e gelseler**

İşbu haritada gösterildiği gibi Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermeniler, yoğun olarak yaşadıkları her altı bölgeden birinde toplam nüfusun üçte birini aşmamaktadırlar. Bu bölgeleri büyük Ermenistan olarak adlandıran Ermeni liderler, küçük Ermenistan olarak bilinen Kilikya bölgesini esas almışlardır. Paris'teki Ermeni komitesi sekreteri Arşak Çobanyan Fransa Dışişleri Bakanlığı Asya direktörü başkanına yazdığı 3 Haziran 1915 tarihli mektubunda: "Ermenilerin milli duyguları Kilikya ya da Küçük Ermenistan'ın yanında büyük Ermenistan olan altı bölgeyi görmek istemektedir... Doğu Kilikya'da Ermeniler halkın çoğunluğunu oluşturmuyor ama yine de bu durum bölgenin Ermenilere ait olmasına engel değildir".

bile Müslümanlar yine çoğunluğu teşkil ederdi”.

Bu sorunla ilgili diğer bir itiraf da dışişleri konusunda ABD kongresi danışmanı Polem Hentse'nin 1984 yılında yayınladığı "Ermeni trajedisinin kaynağı" adlı eserde yer almaktadır.

Yazarın da onayladığına göre "Ermenilerin "Ermenistan" dedikleri altı bölgenin tamamında Ermeni nüfus Müslümanların karşısında azınlıktaydı. Birçok Ermeni milliyetçinin doğal olarak başkent saydığı Erzurum'da da Ermeniler azınlığı oluşturuyordu... **Eğer Ermeniler Müslümanları kovmasalardı kurdukları bağımsız Ermenistan'da da Ermenilerin kendileri azınlıkta kalırdı”.**

Yukarıda dile getirilen Müslümanları yerinden etme Ermeni terörünün kilit noktasını oluşturmaktadır. Ermenilerin Müslümanları yok etme eylemleri sadece XX. yüzyılın başında Türkiye ile sınırlı kalmayıp XX. yüzyıl boyunca tüm Azerbaycan'da da devam etti. Demografik yapının Müslümanları ana vatanlarından kovmak ve Ermeni devletini kurmak için Rus askerlerinin yardımıyla Müslümanları yok ederek yerine getirilmeye çalışılması Ermeni-Azeri çatışmasının asıl kaynağı ve sebebidir. Diğer bir ifadeyle söylemek gerekirse, yukarıda getirilen kanıtlara göre Ermeni liderler etnik halkları yok etmeyi ve "boşalan" yerlerde bağımsız devlet kurmayı planlamıştı. 1918-1922 yıllarında Türkiye'de gerçekleştirilen "başarılı" bir denemeden sonra bu tecrübe XX. yüzyılın başında Azerilerin çoğunlukta olduğu Ermenistan'da denendi, ayrıca bu baskı ve yok etme tecrübesi 1920-1994 yıllarında Azerbaycan'da yapıldı ve ülkenin bir kısmını "koparmayı" başardılar.

1915-1923 yıllarındaki olayların tümü geniş tarihi ve politik portre olmuş, ayrıca 1820-1920 yılları arasında Rus-Türk ve Rus-

İran savaşları sonucunda ve Rus İmparatorluğu'nun Kafkas'ları koloni etme politikası sonucunda iki milyondan fazla Azeri Türkiye'ye zorunlu göç ettirildi, onlara ait yerler ise Türkiye ve İran Ermenilerince işgal edildi. Bu tarihi konuda Jh. Mccarty: **"Rusya İmparatorluğu'nun genişlemesi Kafkas'lardaki ve Doğu Anadolu'daki geleneksel halk dengesini bozdu. Bunun sonucunda bölgedeki tüm halk mağdur oldu, eğer mağduriyet anlamında ölen ve kovulanların sayısı hakkında söz açılırsa Kırım ve Kafkas Müslümanları en çok mağdur olan taraf oldu"** demektedir. Bu değerlendirmeyi onaylar nitelikteki diğer bir kanıt ise ünlü Rus yazarı ve Rusya'nın İran'daki elçisi Aleksander Griboyedov'un 1828 yılında hazırladığı "İran'daki Ermenilerin bizim bölgemize göç ettirilmesi yazısı"dır. Yazar mektubunda 1826-1828 yılındaki Rus-İran savaşında Rus hakimiyetine giren Erivan ve Nahçıvan hanlık bölgesine İranlı Ermenilerin göç ettirilerek yerleştirilmesinin olumsuz sonuçları konusunda uyarmaktadır. O: **"Ermenilerin çoğu Müslümanların yerleşik olduğu yere göç ettirildi.** Yaz olduğu için bu durumu kurtardık. **Yazın yerli Müslümanların çoğu yaylaya gittiği için ve başka din mensubu olan göçmenlerle muhatap olma fırsatı bulmadılar".** Yazar daha sonra uyarıyor: "Müslümanlar gelen göçmenlerle arasının iyi tutulması ve barış içinde yaşaması sağlama konusunda ikna edilmeli ki bu çok uzun sürmez, ayrıca Ermenilerin geldikleri yerleri işgal etmeyecekleri konusundaki tedirginlikleri bertaraf edilmelidir".

6. Sahte Tarih Yazmanın Amacı

Böylece sözde "Ermeni soykırımını" kabul ettirmek ve akabinde ideolojiyi gerçekleştirme hedefleri açığa çıkmaktadır.

Sözde soykırım mitolojisi Ermeni devletinin aşamalı olarak bölgesel genişlemesi yolundaki önemli politik ve hukuk aracı olarak kullanılmaktadır.

Birinci olarak, bu sözde soykırım uydurmasının stratejik hedefi Ermenistan'ın önde gelen "Daşnak" partisini yöneten ve parti safından cumhurbaşkanı çıkaran Ermeni diasporasının program belgelerinde ve diğer organizasyonların ideolojisinde açıkça yer almaktadır. Tüm bunlardan görünen o ki **sözde soykırım mitolojisi, Ermeni devletinin aşamalı olarak bölgesel genişlemesi yolundaki önemli politik ve hukuk aracı olarak kullanılmaktadır.**

Sözde Ermeni soykırımının tanınması Ermeni ideologların projesine göre Ermenistan'ın bölgesel olarak genişlemesi yolunda atılacak birinci adım olacak ve akabinde "Soykırımcı ülke" Türkiye'nin Ermeni projesine uygun olarak "işgal ettiği" bölgeyi "boşaltacak"tır. Bu amaç ABD'deki Ermeni milli komitesi başkanı Leo Sarkisyan'ın Amerika'da yayınlanan "Armenian Uikly" adlı gazetesinin 21 Mart 1987 tarihinde yayınlanan demecinde açıkça itiraf edilmektedir. O demecinde: **"Ermeni sorunu sadece soykırımın tanınmasından daha önemlidir. Bu önemli sorunların başında sırasıyla bölgelerin yeniden düzenlenmesi, tazminat, büyük devlet olma arzusu gelmektedir...Biz ancak soykırım tanındıktan sonra öteki maddelere geçebiliriz..."** demişti.

Bu konuyla ilgili diğer bir itiraf da ABD'de aktif faaliyet gösteren ve önde gelen Ermeni partilerinin 4 Nisan 1987 tarihli beyannamesinde açıkça yer almaktadır: **"Bugüne kadar bizim tarihi topraklarımızın yüzde 70'i Türklerce işgal edilmiş durumdur" ve "Ermenilerin bölgesel taleplerle ilgili mücadelesi daha başlan-**

gıç aşamasındadır". Beyannameye büyük güçlerin "Soykırımı ve Ermenilerin bölgesel haklarını resmen tanınması" talep edilmekte ve "Ermenilerin bölgesel taleplerinin gerçekleşmesinde" desteklenmesi istenmektedir. Bu olay gösteriyor ki, Ermenistan bugüne kadar 1921 yılında imzalanan Türk-Sovyet sözleşmesini kabul etmemekte ve Türkiye'nin toprak bütünlüğünü tanımamaktadır.

İkinci olarak, sözde soykırımın tanınması Ermenistan'ın bölgesel gelişmesi yolunda sadece Türkiye'yi değil, belki "yakın komşu" Azerbaycan hatta Gürcistan'ı da kapsamayı arzular ve akabinde Ermenistan'ın ilhak ettiği Dağlık Karabağ sorununun yasallaşması için kolay propaganda ve politik şartlar elde edilmiş olacaktır. Aslında soykırım "kurbanı" olan bir halk hukuğu çiğner mi? "Zalim Türkler"den "zulüm gören" bir halk, bir ülke böyle saldırgan olabilir mi? Böylece sözde Ermeni soykırımı ve mağduriyeti koro şeklinde gündemi tutarken tarihin gerçekleri konusunda kimse düşünmez, Ermenistan'ın Azerbaycan'a yaptığı haksızlığı ve Azerbaycan topraklarını işgal ettiklerini kimse düşünmez, XX. yüzyıl boyunca Ermeniler tarafından Azerileri kendi topraklarından sürme ve katliam yapma gibi durumları ve kısacası Ermenileri "hoşnut" etmeyen bu konularda kimse fikir yürütmez, ki Ermenilerin yaptığı bu gaddarlıklar Ermenici bilim adamları ve siyasilerince çizilen "Çok mağdur olmuş halk" portresinde yer almaz.

Bununla beraber Ermenilerin yayılmacı ideolojileri "Daşnak" partisinin (tekrar ediyorum, günümüzde Ermenistan Cumhurbaşkanı işbu partiyi temsil etmektedir) 11 Aralık 1985 tarihli politik manifestosunda belirtildiğine göre: **"Birleşmiş Ermenistan'ın sınırları Ermeni bölgeleri ile birlikte Nahçıvan, Ahalkalaki (Gürcistan-yazar) ve Karabağ illerini de kendi içine al-**

malıdır". Ermenilerin güncel talepleri arasında Ermenilerin azınlıkta yaşadıkları Rusya'nın Krasnodar, Rostov ve Stavropol bölgelerinde Ermeni özerk bölgelerini oluşturmak vardır ve günümüzde bu bölgedeki Ermeniler daha fazla hak, daha fazla mülk ve daha fazla toprak talep etmektedirler.

Üçüncü olarak, sözde soykırım tasarısını tanıtmak ve gündemde tutmak-ideologlarının hedefine göre – Ermeni teröristler tarafından 1973-1985 yılları arasında 70 Türk diplomatının öldürülmesi ve "Ermeni terörü" olarak adlandırılan ve ülkenin prestijini düşüren bu tür cinayetler uluslararası alanda insanların dikkatini başka tarafa çekmeye yarayacak ayrıca Daşnak Ermenistan'ı (1918-1920), Ermenistan SSCB (1920-1991) ve Ermenistan Cumhuriyeti (1991'den itibaren) gibi üç Ermeni devleti tarafından Azerilere ve Azerbaycan'a karşı gerçekleştirilen katliam, toplu sınır dışı etmek ve terör cinayetlerinin kanıtlarını örtbas etmeye yaracaktır. ABD'nin İstanbul büyükelçisi Mark Bristol, bağımsız Ermenistan'ın 1919-1920 yıllarında elde ettiği "kazanım"ları konusunda değerlendirme yaparken şöyle demektedir: **"Son iki yıl içinde, Kafkas'ların Rus'lara ait bölgesinde kendi kendilerini yönetemediklerini mutlak**

bir şekilde gösterdiler, özellikle yönetimde ve hakimiyeti altındaki azınlık halklarına davranışlarında tamamen beceriksizlik sergilediler". Sonra devam ediyor: **"Ben Ermenilerin toplam nüfusun yüzde 25'ini oluşturduğu ülkede bağımsız Ermenistan kuracaklarına inanmıyorum. Özellikle Ermenilerin kendi kendilerini yöneteceklerini hiç zannetmiyorum ve onların diğer halkları yönetmesine hiç izin verilmemeli. Eğer bu ülkenin herhangi bir yerinde herhangi bir halk kesimi Ermenilerin yönetimi altında olursa, onlar Ermenilerin tüm baskı ve zorbalıklarına tahammül etmek zorunda kalacaklardır".** İşbu tarihi tahminin tam olarak Ermeni-Azerbaycan ilişkilerindeki gerçeklikler için ne kadar doğru tahmin edildiğini alkışlamak için kelime bulmak zordur.

Dördüncü olarak, sözde Ermeni soykırımı gündeme getirilerek "Pantürkizm tehlikesi"nin Rusya ve bölge ülkeleri için ne kadar tehlikeli olduğu tezini kanıtlamaktan ibarettir. Rusya'daki Ermeni Birliği başkanı Ermeni gazetesi "Azg"ın cari yılın 25 Nisan daki sayısında sözde soykırımı ile "Pantürkizm tehlikesini" bağdaştırmaya çalışıyor: "Türkiye devleti doğu, kuzey ve güney Kafkas Türklerini, ayrıca güney Azerbaycan ve Orta

"Ermeni gönüllülerinin yayımladığı "Hayastan" gazetesinin Şubat 1945 sayısında gönüllü Ermeni birliklerinde yer alan subay ve askerlere yönelik bir çağrı yayımlanır ve Faşizmin SSCB'ye karşı zafer kazanması ve Ermenistan'ın bu şekilde bağımsız olması dileği de yer almıştır. Bu tür milliyetçi Ermeni gazete nüshaları çok az sayıda korunabilmiştir. Çünkü Ermeni milliyetçiliğiyle Faşizmin eş tutulmasından korkan Ermeniler gazetelerin büyük bir kısmını yok etmişlerdir. "Büyük Almanya" gölgesinde "Büyük Ermenistan" sloganı ile 50 bine yakın gönüllü Ermeni askeri birliği kurulmuştu.

Asya'daki Türki cumhuriyetlerini Çin'in Sincan bölgesinde kadar kendi yönetimi altında birleştirmek gibi politik hedefleri yolunda coğrafik olarak en-

gel olan Ermeni halkını yok etmek için katliam yaptı. Bu planın gerçekleşmesinin önemli bir aşaması ise Rus devletinin dağılmasında yatıyordu". Ermeni

yazarların tarihi gerçekleri kendi "yönelimi" doğrultusunda çizme mahareti usta yazarları bile hayrete düşürür. Özellikle bu yıllarda Ermenistan'daki Azerbaycan nüfusu toplu göçe ve teröre maruz kalarak 1918 yılında 575 bin olan sayısı 1920 yılının başlarında 72 bine kadar düştüğü bu dönemde hangi "Bölgesel Pantürkizm programı" kastediliyor? Türkiye devleti özellikle 1915-1923 yıllarında Sevr anlaşmasına karşı mücadele ederken (Türkiye'yi 6 bölgesinin bölünerek işgal edilme planına) ve Türkiye aynı anda – Yunanistan, İtalya, Fransa, İngiltere ve Daşnak Ermenistan'ı ile savaşırken – ki bu ülkeler 1919-1920 yılları boyunca Türkiye'ye karşı ciddi biçimde savaşıyorlardı ve amaçları 2 Aralık 1920 yılında imzalanmış Aleksandropol sözleşmesinde belirtilen kapitülasyon şartlarını yerine getirmekten ibaretti. Rusya dış işleri komitesi reisi Çiçerin'in 1920 yılının Aralık ayının ortasında yazdığı mektupta bu dönemdeki Ermeni-Türk ilişkileri hakkında değerlendirme yaparken şöyle diyordu: "Sovyet yönetimi, Ermenistan sınırının yönetimini şefkatli Türk askerine bırakmaktansa Daşnakçı yönetimin sınırda zorbalık yapmasına izin vermektedir". 24 Temmuz 1923 tarihinde itilaf devletleri Lozan konferansında hukuki olarak Türkiye'nin bağımsızlığını, egemenliğini ve toprak bütünlüğünü resmi olarak tanımıştı.

Beşinci olarak, sözde soykırım projesi Ermenistan içinde Ermeni halkının Türk ve Azerbaycanlara karşı kin beslemek ve intikam hissini canlandırmak için kullanılan tek önemli araçtır. Ayrıca sözde soykırım uydurması tüm dünyadaki Ermenileri birleştirmek, Türkiye'ye ve bölgesel yayılmacı politikasında tüm gücü ve askeriyle engel olan Azerbaycan'a karşı tek ses haline getirmek için kullanılan tek ideoloji aracıdır.

Genel kanaat şu ki, Ermenilerin yaşadıkları iddia edilen olaylar-

la ilgili tüm bilgiler gerçek dışıdır. Bu anlamda düzeltilmesi gereken bir nokta vardır: o da tarihin objektif ve tarafsız olması gerektiğidir. 1912-1922 yıllarında geçen olayları o şekilde kabul etmenin, hatta insanlık için talihsiz olarak görmenin zamanı geldi artık. Tarih üzerinde ihtiyaca göre mağduriyet yaması yapıştırma girişimleri durdurulmalıdır.

"Kendi tarihini kendisi yazan halk, kendi geçmişini altın gibi gösterir ve kendi geçmişinin kaygan köşelerine objektif gözle bakamayacaktır. Ermeniler başka halklara göre bu konuda daha meyillidir. Özellikle XX. yüzyılın ikinci yarısında bu his daha da ivme kazandı. **Bunun sonucunda Ermenilerin her durumu dramatik hale gelerek tarih boyunca mağdur olmuş halk rolüne büründü, eski tarihten beri şefkatli ve kendi halinde olan bu halk yeni dönemde de bu tarzıyla yaşadığı halini aldı. Ermeniler kendilerine ait yeni tarihin büyük bir kısmını masalsı ve mitolojik olarak yazdılar**" diyor Pol Hontse.

Tarihi hata insanlar tarafından gerçek kabul edilinceye kadar geçerliliğini korur. Bu yüzden tüm ülkelerin bilim adamları tarihin objektif bir şekilde aydınlatılması için çağrı yapmalılar.

Ermeni lobisi tarafından öne sürülen tahrif edilmiş tarihe destek vermek demek Ermeni milliyetçi-sovenistlere ödül vermek demektir bununla birlikte XX. yüzyılda Ermenilerin terör politikaları sebebiyle etnik temizlik ve toplu göç ettirme gibi insanlık dışı faaliyetleri konusunda – ki bunun sonucunda yüz binlerce Türk ve Azerbaycan Müslümanları, Kürtler, Ruslar ve hatta Ermeniler hayatını kaybetmiştir – haklı olduklarını onaylamak demektir. İtibarlı bilim adamlarının tarihi kanıtları ve objektif değerlendirmeleri gösteriyor

ki, Ermeni mağduriyeti XX. yüzyılın başları için büyük bir fenomen olarak değerlendirilemez. Bu olaylar savaş döneminde Doğu Anadolu'daki tüm kesimlerin maruz kaldığı trajedilerin bir kısmını oluşturur. Ayrıca bu olaylar Rus Çarı'nın desteğiyle silahlı Ermeni çetelerinin yerli Müslüman halkı bölgeden çıkartıp bağımsız bir devlet kurma girişimlerinin sonucudur. Bu olaylar Birinci Dünya Savaşı sırasında meydana gelen sivil savaştır ki Ermeni liderler ait olduğu ülkeye ihanet ederek insanları yönlendirmişlerdi. Jh. Mccarty "Osmanlı'da ve Çağdaş Türkiye'de Ermeniler (1912-1926)" adlı kitabında yukarıda sözü edilen konuyla ilgili şöyle bir ifade yer almıştır: **"Kurulması planlanan bağımsız Ermenistan kurulsaydı bile, genel kanaat şu ki Ermenilerin başından geçirdiği olaylarla ilgili yazılan tarih inandırıcı değildir. Bu anlamda düzeltilmesi gereken bir nokta vardır: o da tarihin objektif ve tarafsız olması gerektiğidir. 1912-1922 yıllarında geçen olayların aslında nasıl olduysa o şekilde kabul etmeye, hatta insanlık için talihsiz olarak görme zamanı geldi artık. Tarih üzerinde ihtiyaca göre mağduriyet yaması yapıştırma girişimleri durdurulmalıdır".**

Tarihçiler Doğu Anadolu'da Müslüman ve Hıristiyanların aynı anda tabii olduğu göç ve bu olayların gerçek sebepleri konusunda yeterince objektif ve tatminkar açıklamalarını yapmalarına rağmen, izah edilmesi gereken birçok konu mevcuttur. Bu yüzden parlamentolarında sözde soykırım tasarısını görüşmekte olan ülkeler (öncelikle ABD, Fransa, Rusya, İngiltere) ne zaman ki dünya tarihçileri kendilerine ve başka ülkelere ait arşivlere inerek olayları detaylarıyla araştırıp bir sonuca varırlar, o zaman doğru bir pozisyon alırlar ve suçlu tarafı belirlerler.

Sözde soykırım tasarısının uluslararası çapta tanınması için kanıtız

ve engelsiz yapılan kampanyalardan çıkartılacak sonuç ve öğrenilecek olan ders şudur: eğer XIX. ve XX. yüzyılda Ermenilerin Doğu Anadolu'da ve Azerbaycan'da oynadıkları asil roller ve olaylar hakkındaki asil gerçekler tüm çıplaklığı ile ortaya çıkmış olsaydı, sözde soykırım tasarısı Ermenilerin beslendikleri araç olmazdı ve Ermenilerin bölgesel yayılmaları için ideoloji olmazdı. Bu yüzden Ermenilerin tarihi tahrif ederek uydurdıkları safsataların bir an önce aydınlatılması son derece önem arz etmektedir. Ermenilerin başkenti Erivan'ın resmi olarak bölgesel millî yayılmacı hastalığının asıl nedeni doğru yazılmamış tarihtir, bu toplumsal hastalığı ancak doğru yazılmış tarih tedavi edebilir. Bu mücadelede kullanılacak en önemli silah ise, uluslararası bilim adamlarının tümünün onayını ve fikrini alarak hazırlanan doğru bir tarih olacaktır. Jh. Mccarty 1984 yılında yazdığı eserinde günümüzdeki Dağlık Karabağ çatışmasını önceden teşhis eder gibi yorum yapmıştır: "Ermeni zorbalığı sorunu hakkında değerlendirme yapılırken, tarih unsuru görmezlikten gelinmemeli, zira tarih, hem Ermeni terörizminin kaynağı hem de bu belayı tedavi edebilecek tek unsurdur. **Ermeni terörizmi yalanlarla dolu tarihin öne çıkartılmasından dolayı türemiştir, ve sadece bu noktadan bakıldığında bile Ermeni terörü zafer kazanabilir. Bu yüzden ben bu terörün çözülmesinde normal terör için kullanılan metottan ayrı bir metot kullanılmasını tavsiye ederim ki bu da tarihin tüm gerçekleriyle öğrenilmesidir.**"